

VILLREINJAKTA 2021

OPPSYNS- OG FELLINGSRAPPORT

Forollhogna villreinvald

INNLEDNING

Rapporten dokumenterer oppsynsarbeidet som utføres under villreinjakta i Forollhogna villreinvald. I tillegg gir rapporten en oversikt over fellingsresultat og overvåkingsresultater med mer i villreinvaldet siste år. Rapporten skal gi villreinutvalget et grunnlag for vedtak i saker som berører forvaltning av villrein innen Forollhogna villreinvald. Rapporten er basert på rapporter og opplysninger fra jegere, grunneier/rettighetshaverorgan og villreinutvalgets egne analyser av fellingsmateriale og overvåkingsstatistikk.

Forollhogna villreinvald ligger i fylkene Trøndelag og Innlandet og består av 20 jaktfelt i kommunene Rennebu, Midtre Gauldal, Holtålen, Os, Tolga og Tynset.

KVOTE

Under minimumstillinga i 2021 fant man til sammen 1676 dyr, noe som er helt etter beregninga som ble gjort i 2020, da man ikke fikk gjennomført minimumstilling på grunn av Covid-19. Etter noen år med lave kvoter viste dermed årets minimumstilling at bestand nå er ved et ønsket nivå og at årets kvote måtte opp på et mer normalt nivå for at bestanden ikke skal bli for høy. Bestandsplanen la opprinnelig opp til ei kvote på 700 i 2021, men det har vært noe høyere fellinger enn beregnet. I tillegg ble det funnet færre kalver på kalvtellinga i 2020 enn hva som lå som grunnlag i bestandsplanen. Villreinutvalget foreslo på dette grunnlaget ei kvote på 650 for årsmøtet i 2021. Kvota ble vedtatt som foreslått. Fordelinga av kvota på kortkategoriene var, som i 2019 og 2020, 60 % kalv, 15 % simle, 15 % liten bukk og 10 % stor bukk. Kvota og sammensetningen ble godkjent av villreinnemnda i april.

JAKTTID

Jakttida var 20. august til og med 20.september, med jaktforbud etter kl. 20.00 hele jakta.

OVERGANGER/FELLESJAKT

Overgangsavtalene mellom jaktområdene var også i høst mangfoldige og det var også avtaler på tvers av fylkesgrensa.

Villreinutvalgets jegere hadde full overgang til alle jaktfeltene hele jakttida med unntak av Grøntjønnan sameie.

INFORMASJON

Informasjonstelefonen for Forollhogna var i drift fra jaktstart. Den elektroniske brosjyren fra Miljødirektoratet ble også i 2021 lagt ut på www.villrein.no. Brosjyren inneholdt informasjon om human jakt og offentlige bestemmelser, samt CWD og om økt tildeling av kalvkort.

Hjemmesidene brukes til informasjon til villreinjegere bla. jaktkort prøvemateriale, sett og skutt mm. Videre ble det i de fleste bygdene avholdt jegermøter innen jaktstart hvor det ble gitt informasjon om målsetting med økt kalvavskyting og fokus på felling av små dyr, især kalver, utfylling og innlevering av kort og kjever samt hjorteviltregisteret.

OPPSYN

Det har vært til sammen 9 oppsyn ute under reinsjakta. Samtlige oppsyn er tildelt begrenset politimyndighet med gyldighet innen hele Forollhogna villreinområde. I tillegg hadde Dalsbygda jaktsameie eget oppsyn ute på eget terreng. Forbruk av tid og rapporterte hendelser inngår i statistikken.

Tre forhold ble anmeldt i 2021. Alle tre gjaldt tilfeller av uforsvarlig skyting. Det var 8 OPS (oppgjort på stedet)- saker i 2021. Dette gjaldt 2 feilfelling (gebyrsaker), 3 jegere uten underskrift på

jegerkontrakten, et gjenglemt våpenkort (framvist i etterkant), et dårlig ettersøk og et tilfelle med uforsvarlig skyting (langt hold).

Oppsynstjenesten 2021 omfatter totalt til sammen 78 dager (72 i 2020) i fjellet. I starten av jakta var dyrene stort sett i de nordligste områdene og så langt sør som til elva Ya på Kvikne. Det var også en del vestavind slik at de nordvestligste delene av området (Soknedal og Rennebu) hadde en del rein. Siste jaktuke snudde vinden og reinen krysset til slutt Ya sørover. Dermed ble det også en del fellinger i de sørligste delene av området mot slutten av jakta, og i tabellen som viser fellinger fordelt på dato tar derfor fellingene seg opp da.

Tabell 2 Oppsynsvolum og kontroller i 2021

Antall oppsynsdager	78
Timer i felt	637,5
Sett antall rein	25172
Kontroll før felling	164
Kontroll under slakting	102
Kontroll under transport	30
Fall sett, ikke kontrollert	51
Skadde/syke dyr obs. av oppsyn	7
Skadde dyr avlivet av oppsyn	2
Skadde/syke dyr avlivet jegere	6
Dyr funnet døde	3
Uregelm. med kort	0
Uregelm. med våpen	0
Tilfeller uforsvarlig skyting	2
Antall rapporter	3
Antall OPS-saker	8
Antall anmeldelser	3

Tabell 1 Oversikt over antall oppsynsdager i perioden 2003 – 2021

År	Ant dager
2003	59
2004	64
2005	68
2006	62
2007	101
2008	106
2009	112
2010	85
2011	120
2012	127
2013	123
2014	141
2015	101
2016	149
2017	89
2018	54
2019	58
2020	72
2021	78

SKADESKYTING

Av skadde dyr ble det avlivet en voksen bukk som var syk. Det ble videre avlivet en voksen bukk med en gammel skade. Disse dyrene tas ikke med i oversikten over skadeskyting da det ikke var skadeskutte dyr. Et dyr er notert skadd og avlivet av jeger av 2 oppsyn i tabellen over og tas bare med som et dyr i tabellen over skadde dyr. De øvrige 3 dyrene hadde skuddskader og ble avlivet av jegere (ei simle avlivet samme dag, en kalv og ei simle med gammel skuddskade). Noen dyr er også sett av både jeger og oppsyn samme dag og noteres som et dyr i tabellen under der vi vet at dette er samme dyr.

Det ble funnet 3 døde dyr, hvorav ei simle uten synlige skader (ikke skadeskutt), 1 kalv med lavt bogskudd og en ungbukk med skuddskade.

De registrerte skadeskutte dyrene gir en skadeskytingsprosent på 1,1 %. Tabellen nedenfor viser utviklingen siden 2003.

Tabell 3 Oversikt over dyr med skuddskade observert og avlivet/funnet døde i forbindelse med jakta 2003-2021.

År	Skadde og døde dyr	%
2003	3	0,8
2004	2	0,5
2005	3	1
2006	1	0,3
2007	5	0,8
2008	18	2,3
2009	21	2,7
2010	2	2
2011	9	1,7
2012	10	2
2013	8	1,3
2014	9	1,4
2015	9	1,5
2016	8	1,4
2017	9	1,9
2018	2	1,1
2019	3	1,3
2020	2	0,7
2021	6	1,1

Tabell 4 Kjønn- og aldersfordeling av de skadeskutte dyrene i perioden 2003 – 2021.

År	Stor bukk	Liten bukk	Simle	Kalv
2003		1	1	1
2004	2			
2005			2	1
2006				1
2007	1		4	
2008	1	1	7	9
2009	1	3	5	12
2010	2	2	5	3
2011	3		3	3
2012		1	2	7
2013	3		1	4
2014	1	1	3	4
2015		3	4	2
2016	1		4	3
2017	3		3	3
2018				
2019	1			2
2020	1			1
2021		2	2	2

FELLING

Kontrollkort, alternativt status på disse, skulle være utvalget i hende senest 04.10. Status på alle kontrollkort var utvalget i hende 26.10. Her trengs det skjerping i rutinene til jegere og rettighetshavere for at fellingsstatistikken skal blir klar så tidlig som mulig etter jakta og for at frister videre til villreinnemda og SSB skal kunne overholdes. Det ble felt 562 villrein på kort innen Forollhogna villreinvald i 2021. Fellingsprosenten for Forollhogna ble 86,5 % av en kvote på 650, noe som er helt etter beregninga på 85 % ved kvotesetting i vår.

Tabell 5 Kvoter og fellingstall i Forollhogna 2021 for de forskjellige rettighetshavere.

Fellingsprosjenter jaktfelt			
	Tildelt	Skutt	%
Kvikne Østfjell	152	142	93,4
Soknedal fjellstyre	38	26	68,4
Hauasetra gr.e.lag	8	8	100,0
Austre Rennebu grunneierlag	1	1	100,0
Budal villreinvald	97	89	91,8
Nyådalen jaktfelt	9	7	77,8
Styggfjellet	3	3	100,0
Romundhaugen	11	11	100,0
Nøksjøen jaktvald	5	4	80,0
Singsås fjellstyre	35	29	82,9
Haltdalen fjellstyre	37	28	75,7
Ålen fjellstyre	58	44	75,9
Benndalen jaktsameie	11	9	81,8
Grøtådalen	2	1	50,0
Dalsbygda jaktsameie	80	64	80,0
Dalbusjøen	0	0	
Vingelen utmarkslag	73	65	89,0
Magnillsjøan setersameie	13	13	100,0
Åsmarka	5	5	100,0
Villreinutvalget	12	12	100,0
Sum	650	561	86,3

Tabell 6 Kvoter og fellingstall i 2021 fordelt på kommunene i Forollhogna.

Fellingsprosjenter kommuner			
	Tildelt	Skutt	%
Midtre Gauldal	198	169	85
Holtålen	113	87	77
Os	80	64	80
Tolga	86	78	91
Tynset	152	142	93
Rennebu	9	9	100
Villreinutvalget	12	12	100
Sum	650	561	86,3

Av de tildelte kvotene innen de forskjellige kortkategoriene ble det felt 84 % kalv, 107 % simle og 80 % bukk i 2021 (tabell 7). At det er felt flere simler enn hva som er tildelt kommer av at det er felt simler på andre kortkategorier. Hva som felles på de ulike kortkategoriene kommer fram av tabell 9. Som tabell 7 og 8 og figur 1 viser er det felt en høy andel simlekalver i 2019, 2020 og 2021 sammenlignet med årene før. Dette kan være et resultat av fokus på felling av små kalver og viser i så fall at vi så langt har lyktes med målsettinga om felling av flere simlekalver i bestandsplanperioden. Ser man bare på hva som er felt på kalvkortene er andelen simlekalver enda høyere (tabell 9) og det er også disse jegerne vi først og fremst har rettet en henstilling mot å skyte små kalver. Tabellene viser imidlertid også at det fortsatt felles en lav andel ungsimler. I gjennomgangen av kjevedata i forbindelse med bestandsplanrevisjonen så man tydelig denne trenden med at simlene stort sett felles etter at de har nådd en viss alder. Antageligvis kommer dette av at det jegerne forbinder med ei «typisk simle» er ei voksen simle med relativt stort gevir med flere forgreininger, mens ei ungsimle lett kan forveksles med en liten ungbukk og derfor sjelden blir skutt.

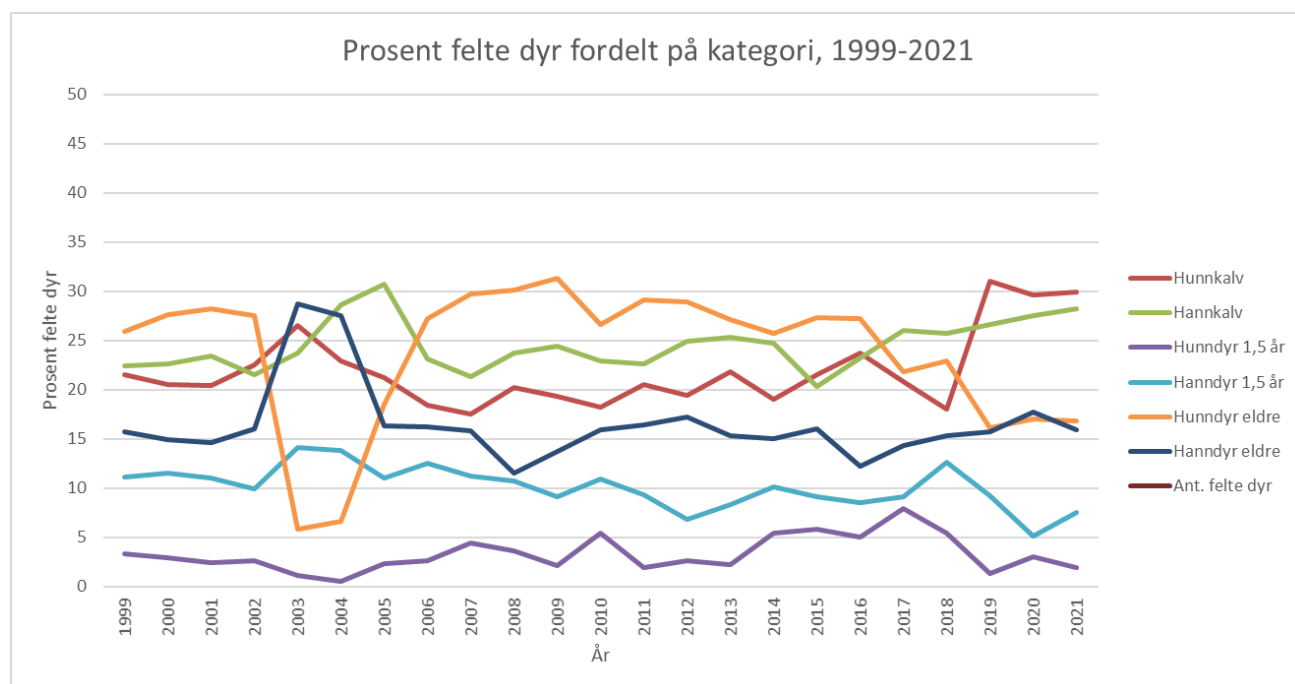
Tabell 7 Fordeling av felling fordelt på type dyr for 2021

	Tildelt	Felt	Fellings%
Simlekalv	390	168	84
Bukkekalv		158	
Ungsimle	97	11	107
Voksensimle		93	
Ungbukk	163	42	80
Voksenbukk		89	
SUM	650	561	

Tabell 8 Prosent felte dyr fordelt på kjønn og alder for årene 1999-2021

Prosent felte dyr fordelt på kategori, 1999-2021							
År	Hunnkalv	Hannkalv	Hunndyr 1,5 år	Hannedyr 1,5 år	Hunndyr eldre	Hannedyr eldre	Ant. felte dyr
1999	21,5	22,4	3,4	11,1	25,9	15,7	745
2000	20,5	22,6	2,9	11,5	27,6	14,9	731
2001	20,4	23,4	2,4	11,0	28,2	14,7	710
2002	22,5	21,5	2,6	9,9	27,5	16,0	694
2003	26,5	23,8	1,1	14,1	5,8	28,7	362
2004	22,9	28,7	0,6	13,8	6,6	27,6	363
2005	21,2	30,7	2,3	11,0	18,6	16,3	264
2006	18,4	23,2	2,6	12,5	27,2	16,2	272
2007	17,5	21,3	4,5	11,2	29,8	15,8	652
2008	20,2	23,7	3,6	10,7	30,2	11,6	796
2009	19,3	24,4	2,1	9,1	31,3	13,7	766
2010	18,2	22,9	5,4	10,9	26,7	16,0	589
2011	20,6	22,6	1,9	9,4	29,2	16,5	535
2012	19,4	24,9	2,7	6,8	28,9	17,2	453
2013	21,8	25,3	2,2	8,4	27,1	15,3	550
2014	19,0	24,7	5,4	10,1	25,7	15,1	631
2015	21,5	20,3	5,8	9,1	27,3	16,0	582
2016	23,8	23,2	5,0	8,5	27,3	12,2	598
2017	20,8	26,0	7,9	9,2	21,8	14,4	481
2018	18,0	25,7	5,5	12,6	23,0	15,3	183
2019	31,0	26,6	1,3	9,2	16,2	15,7	229
2020	29,6	27,6	3,1	5,1	17,0	17,7	294
2021	29,9	28,2	1,9	7,5	16,8	15,9	561

Figur 1 Prosent felte dyr fordelt på kategori for årene 1999-2021

Tabell 9 Fellingsprosent fordelt på kortkategori og hva som faktisk er felt på kortene i 2021

Korttype	Kvote	Felt	Felling %	SK	BK	US	UB	VS	VB
Storbukk	65	65	100,0	0	0	0	0	0	65
Liten bukk	98	86	87,8	2	8	2	42	10	22
Simle	97	91	93,8	2	2	7	0	79	1
Kalv	390	319	81,8	164	148	2	0	4	1
Sum	650	561	86,3	168	158	11	42	93	89
<i>% av felling</i>				29,9	28,2	2,0	7,5	16,6	15,9

Kjønnfordelingen på felte dyr var 48,5 % hunndyr og 51,5 % hanndyr. Målsettinga de to første årene av bestandsplanperioden er henholdsvis 48 % og 52 %.

Tabell 10 Kjønnsmessig fordeling av felling

	Antall	%
Hunndyr	272	48,5
Hanndyr	289	51,5
SUM	561	100

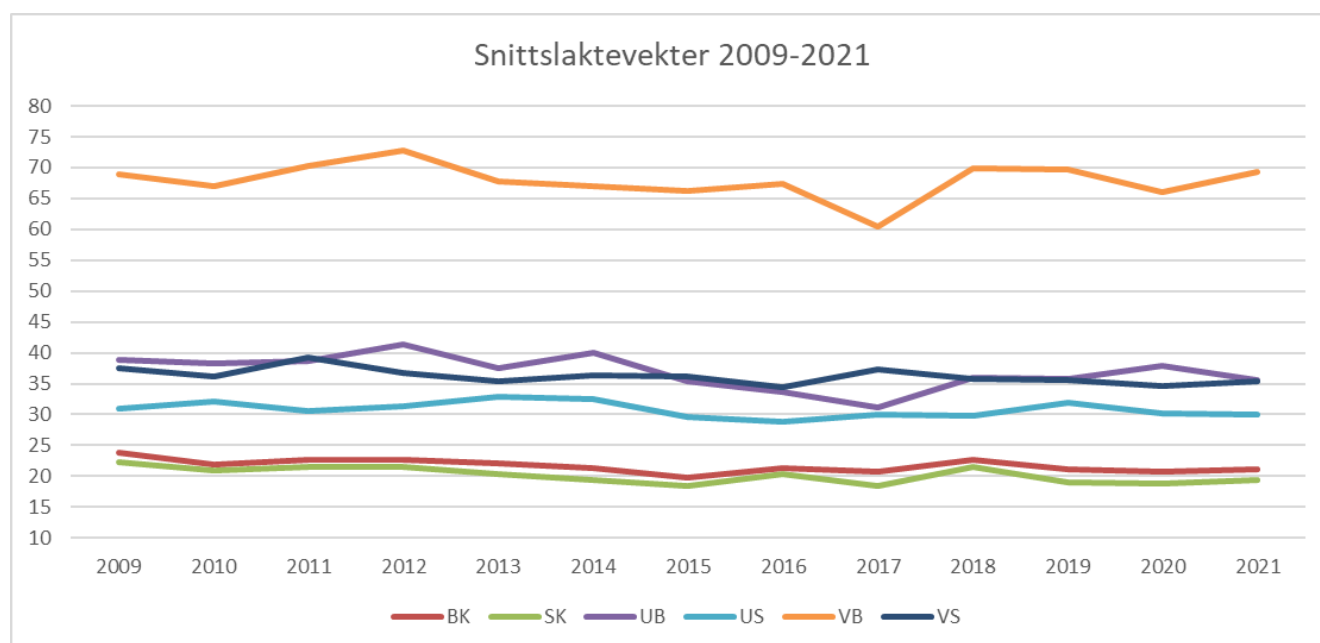
SLAKTEVEKTER

Gjennomsnittsvektene i 2021 skiller seg ikke vesentlig fra de foregående 12 årene (tabell 11). Av 561 felte dyr er det oppgitt vekt på 558 dyr (99 %), noe som er veldig bra.

Tabell 11 Slaktevekter fordelt på kjønns- og alderskategorier på oppgitt veide dyr innen Forollhogna 2009-2021. SK= simlekalv, BK= bukkekalv, US= ung simle, UB= ung bukk, VS= voksen simle, VB= voksen bukk.

År	BK	SK	UB	US	VB	VS
2009	23,8	22,2	38,8	31	68,9	37,5
2010	21,9	21	38,3	32,1	66,9	36,1
2011	22,7	21,6	38,7	30,5	70,3	39,3
2012	22,6	21,5	41,3	31,4	72,8	36,7
2013	22,09	20,4	37,5	32,9	67,8	35,4
2014	21,3	19,4	40,1	32,4	66,9	36,3
2015	19,7	18,4	35,3	29,6	66,3	36,1
2016	21,3	20,3	33,6	28,8	67,3	34,4
2017	20,8	18,5	31,2	30	60,5	37,3
2018	22,7	21,5	36	29,8	69,9	35,8
2019	21,1	19,1	35,7	32,0	69,6	35,6
2020	20,8	18,9	37,8	30,2	66,1	34,5
2021	21,1	19,4	35,5	30	69,3	35,4

Under er gjennomsnittlig slaktevekter for de ulike kjønns- og alderskategoriene fra oppgitt veide dyr for årene 2009- 2021 framstilt i en figur.

Figur 2 Gjennomsnittlig slaktevekt på de ulike kjønns- og alderskategoriene fra oppgitt veide dyr i årene 2009–2021 (SK= simlekalv, BK= bukkekalv, US= ungsimle, UB= ungbukk, VS= voksensimle, VB= voksenbukk).

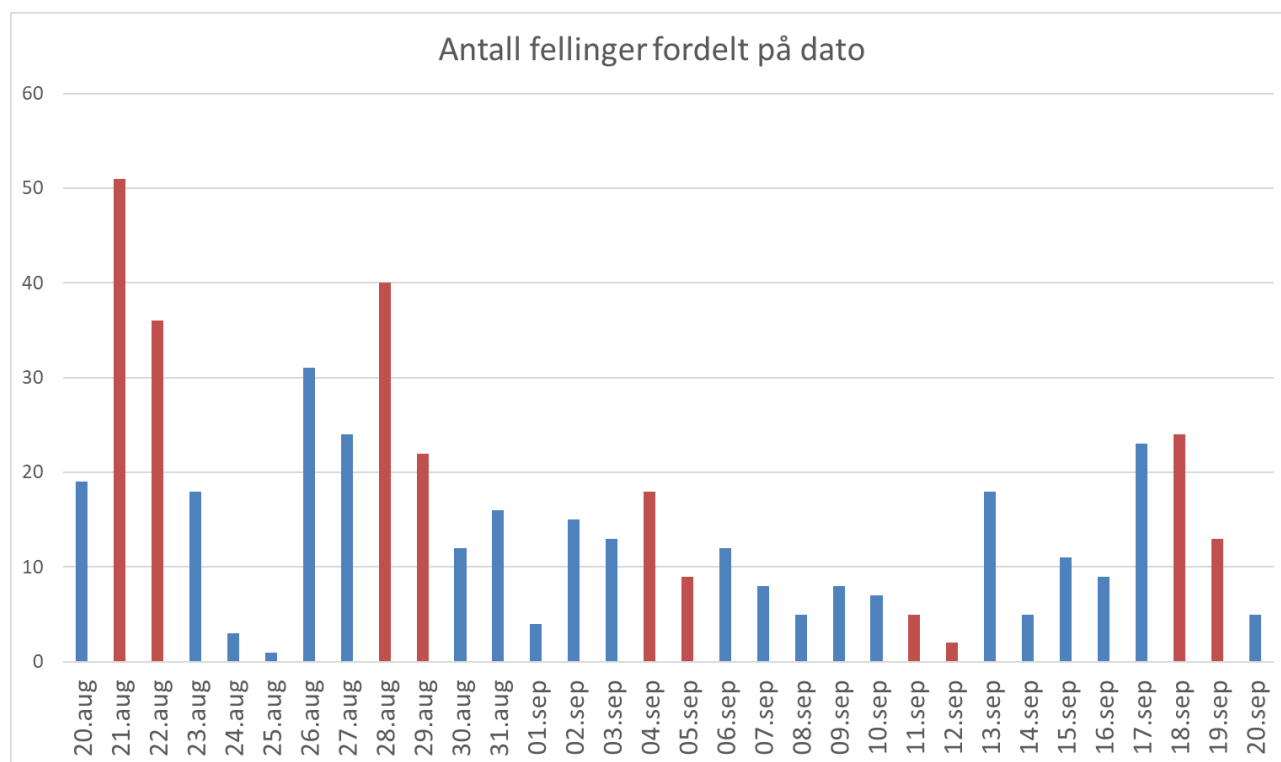
I tabell 12 er snittvekter samt antall veide dyr og maks.vekt og min.vekt for hver kategori tatt med. Det er også tatt med to nye kategorier som viser vekter på voksenbukker felt på hhv. storbukk-kort og litenbukk kort. På litenbukk kort kan det felles bukk med inntil 3 takker på hver gevirstang og

bukker med totalt 1 eller 2 takker på ei gevirstang (da ubegrenset antall takker på motsatt side). Mange av bukkene som felles på liten-bukk kort er derfor voksenbukker, men lettere enn de som felles på storbukk-kort.

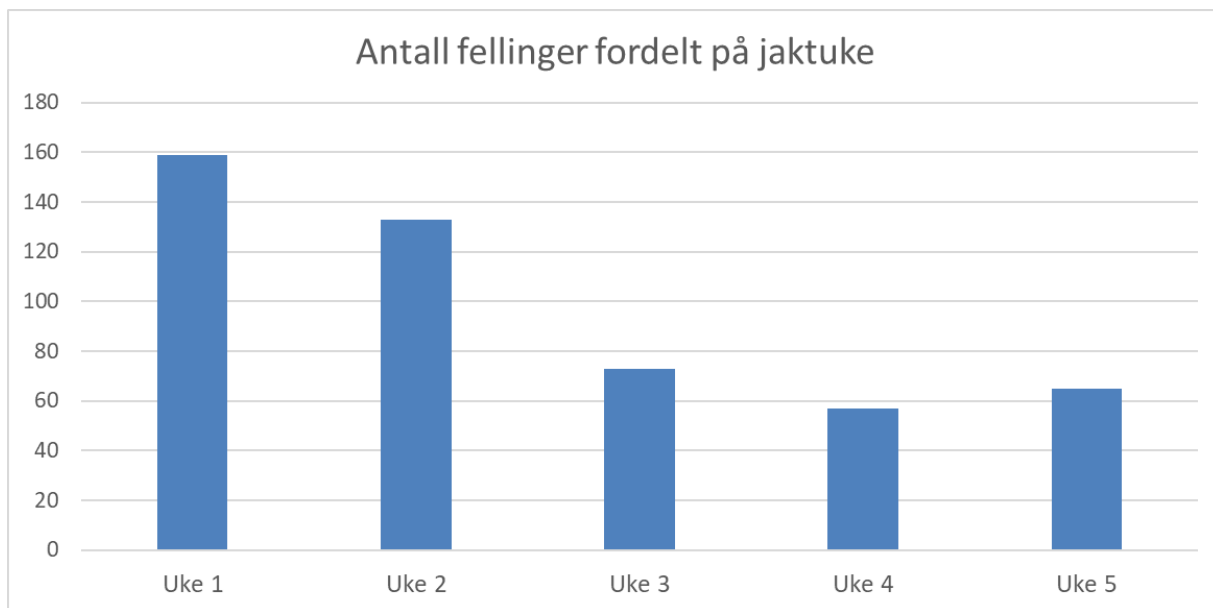
Tabell 12 Slaktevekter fordelt på kjønns- og alderskategorier på oppgitt veide dyr i Forollhogna 2021. SK= simlekalv, BK= bukkekalv, US= ung simle, UB= ung bukk, VS= voksen simle, VB= voksen bukk samlet, VB2= voksen bukk skutt på storbukk-kort, VB3= voksen bukk skutt på litenbukk-kort.

Kategori dyr	SK	BK	US	UB	VS	VB	VB2	VB3
Antall veid	167,0	158,0	11,0	42,0	87,0	92,0	63,0	27,0
Max vekt	27,0	29,0	37,0	43,5	45,0	93,0	93,0	83,4
Min vekt	12,0	12,0	17,5	25,5	25,0	42,0	54,0	42,0
Snittvekt	19,4	21,1	30,0	35,5	35,3	69,5	74,2	59,1

FELLINGER GJENNOM JAKTA

Figur 3 Fellinger gjennom jakta fordelt på datoer. Røde søyler er helgedager. Til sammen var det skåret for dato på 487 av 561 kort (86%). Dette er dårligere enn i 2021, så her trengs det skjerpings fra jegerne.

Figur 4 Fellinger fordelt på jaktuker. Merk at siste jaktuke består av 4 jaktdager, de øvrige 7.

CWD-PRØVETAKING OG INNLEVERT DATA

Også i høst skulle alle felte dyr registreres på www.hjorteviltregisteret.no. Totalt er 302 dyr (53,7%) registrert felt i hjorteviltregisteret (58,8 % i 2020). Dette er altfor lite da alt av felt rein skal registreres i hjorteviltregisteret. Av disse var 154 stk registrert som kalv og 148 som ungdyr og voksendyr.

Veterinærinstituttet sendte også i 2021 ut prøvesett for CWD-prøvetaking som ble utdelt til rettighetshaverne sammen med reinskortene for videre fordeling til jegerne. Det skulle tas prøver av alle dyr eldre enn årskalv.

Det ble i 2021 sendt inn 139 CWD-prøver av totalt 236 felte voksendyr (58,8%) (62 % i 2020). Her trengs det en skjerping i rutineene til jegerne. Det kan være noen flere prøver fra Forollhogna enn det som kommer fram i statistikken til hjorteviltregisteret, men ikke alle jegere registrerer villreinområde på sin prøve når de legger den inn i hjorteviltregisteret og da bruker Veterinærinstituttet mye tid på å finne ut hvilket område den skal registreres på. Enkelte prøver blir da heller ikke registrert på Forollhogna i hjorteviltregisteret sin statistikk. Det ble ikke påvist CWD i noen av de innsendte prøvene. Bare en av prøvene er merket med «ikke brukbar».

TELLINGER

Under kalvetellingen i juni ble det funnet 1868 dyr, hvorav 544 kalv og 56,1 kalv pr. 100 simle/ungdyr (tabell 12). Dette er et helt greit resultat for Forollhogna. Vi har imidlertid fortsatt en bestand med en forholdsvis stor andel ungdyr ettersom vi nå bygger opp bestanden og feller relativt lite av den årlige tilveksten, til tross for en høy andel kalv i kvotetildelinga. Ettersom produksjonen regnes per simle og ungdyr (fordi man ikke greier å skille på disse fra flyfoto), blir dermed produksjonen i Forollhogna seende lavere ut enn hva som ville vært tilfellet om man kunne regnet antall kalv per 100 simle.

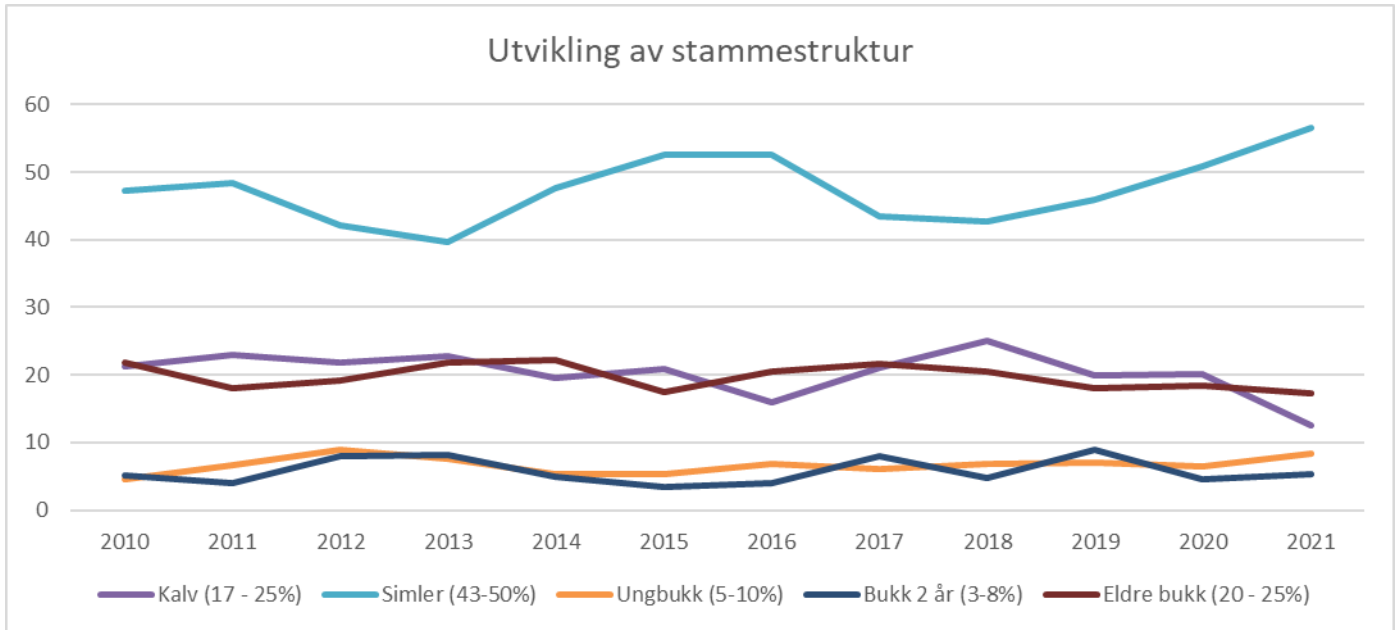
Tabell 13 Kalvetellinger i Forollhogna 2008 – 2021

År	Dato	Ant. flokker	Tot. ant. dyr	Simle/ungdyr	Kalv	Bukk	K/100S-U
2008	08.jul	9	2580	1157	734	560	63,4
2009	28.jun	11	2090	1019	553	521	54,3
2010	10.jul	4	2117	1112	586	419	52,7
2011	14.jul	11	1525	750	465	310	62
2012	12.jul	14	1898	1018	540	340	53
2013	26.jun	8	1827	1030	651	146	63,2
2014	02.jul	14	1937	926	591	420	63,8
2015	02.jul	19	1365	824	487	54	59
2016	08.jul	3	1518	858	434	226	50,6
2017	22.jul	3	1424	761	415	248	54,5
2018	26.jun	13	1385	693	432	260	62
2019	10.jul	19	1569	758	457	354	60,2
2020	25.jun	20	1782	917	461	405	50,3
2021	01.jul	15	1868	970	544	357	56,1

Fra og med jakta 2019 ble struktur i kvotefordeling endret fra 40 % kalv, 30 % simle, 20 % liten bukk og 10 % stor bukk til 60 % kalv, 15 % simle, 15 % liten bukk og 10 % stor bukk. Strukturteilingen i 2021 ble gjennomført 7-8. okt. 970 dyr i 11 flokker ble talt opp (tabell 14). Tellinga ble nok noe sein slik at en del av bukkene var trukket ut av fostringsflokkene og derfor er underrepresentert i tellinga.

Tabell 14 Strukturteilinger i Forollhogna 2010-2021

År	Ant. flokker	Ant. dyr telt	Kalv	Simler	Ungbukk	Bukk 2 år	Eldre bukk
Målsetninger i bestandsplanen 2019-2023:			(17 - 25%)	(43-50%)	(5-10%)	(3-8%)	(20 - 25%)
2010	15	945	21,2	47,2	4,6	5,2	21,9
2011	13	1569	22,9	48,3	6,6	4,1	18,1
2012	3	973	21,9	42,1	8,9	7,9	19,1
2013	6	682	22,7	39,6	7,6	8,2	21,8
2014	13	936	19,6	47,6	5,4	5	22,3
2015	3	597	20,9	52,6	5,4	3,4	17,4
2016	8	953	15,9	52,6	6,8	4,1	20,6
2017	8	1120	21	43,5	6,1	7,9	21,6
2018	7	1265	25	42,7	6,9	4,8	20,6
2019	5	706	20	46	7	9	18
2020	8	953	20,1	50,9	6,5	4,5	18,4
2021	11	970	12,5	56,6	8,4	5,4	17,2

Figur 5 Utvikling av stammestruktur (strukturtellinger) 2010-2021.